

Reedukace dyslexie

Vyšetření čtení.

Kroky pro osvojování čtení.

1. Zrakové rozlišení tvaru.
2. Poznání hlásky sluchem.
3. Spojení hlásky – písmeno.
4. Sluchová analýza a syntéza slabiky.
5. Čtení slabiky.
6. Čtení nového písmena ve slově.
7. Automatizace čtení slov s porozuměním.

Zásady pro výuku čtení a jeho reedukaci

- Udržet rovnováhu, klid, pohodu, víru v nápravu;
- umět pochválit i drobný pokrok dítěte;
- začít vždy ve fázi, kterou žák dobře ovládá;
- pokračujeme úrovní, kterou je třeba procvičit, zdokonalit;
- cíl práce → čtení s porozuměním a bez chyb;
- texty odpovídající žákovi obsahem, obtížností, velikostí písma a délkou;
- časté opakování téhož textu je neefektivní – naučení z paměti;
- namáhavá aktivita → není nutné číst text vcelku, přiměřená doba čtení;
- ke čtení vedeme dítě přes záliby (např. koníčky...);
- náprava je efektivní, pokud spolupracuje žák, rodič, učitel a někdy i poradenský pracovník.

Reedukace dyslexie

I. Technika čtení, dekodování

1. zrakoprostorová identifikace písmen
2. spojení hlásky – písmeno
  - *záměny písmen tvarově podobných*
  - *rozlišování b – d – p*
  - *záměny písmen zvukově podobných*
3. spojování písmen do slabik
  - *tzv. dvojí čtení*
4. čtení slov se zvyšující se náročností hláskové stavby
5. čtení vět, souvislého textu

II. Porozumění čtenému textu

Neuropsychologický přístup k dyslexii a její náprava

Pravá hemisféra zachycuje percepčně-prostorové charakteristiky textu.

Levá hemisféra zpracovává obsahovou, řečovou stránku čtení.

→ v počáteční fázi čtení se zapojuje více pravá hemisféra, postupně však převládá aktivace levé hemisféry.

1. typ: „**pravoemisférová dyslexie**“
2. typ: „**levoemisférová dyslexie**“
3. typ: „**počáteční dyslexie**“

Metody a techniky používané při reedukaci dyslexie

Metoda obtahování

- počáteční stádia reedukace u těžkých případech dyslexie a dysgrafie, cizí jazyk (angličtina)
- zapojuje hmat a pohyb, psychoterapeutický efekt

Metoda barevných kostek

- představy hmatové, pohybové, zrakové
- písmena nalepená na kostkách, dítě je řadí k sobě a čte (později i píše) vzniklé slabiky, slova

Metoda Fernaldové

- náprava čtení u pomalých čtenářů (mají dobrou strategii)
- podtrhávání „nesnadných slov“ v textu

Čtení s okénkem (záložkou)

- cvičí správné pohyby oka po řádku, odstraňuje tzv. dvojí čtení
- text postupně _____ (zabraňujeme „hádání“)
- text postupně _____ (zvýšení plynulosti a rychlosti)

Zásady práce s okénkem:

- ✓ velikost okénka musí odpovídat textu;
- ✓ okénkem posunuje terapeut, rodič;
- ✓ přizpůsobíme se dítěti – pomalé, ale plynulé čtení;
- ✓ nevyžadujeme čtení s přednesem;
- ✓ nepřipouštíme dvojí čtení, „vyrážení“ slabik;
- ✓ okénko posuneme těsně před tím, než dítě slabiku vysloví (strategie čtení);
- ✓ nutný odpočinek!!!!

Metoda postřehování

- při potížích ve spojení písmeno – slabika – slovo, při výskytu inverzí
- čtenářské okénko
- otevřené slabiky → zavírání otevřené slabiky → slabiky o třech písmenech → celá slova

Metoda globálního čtení

- u dětí, které setrvávají na sledování jednotlivých písmen a nejsou schopny postřehovat jejich shluky (pomalé čtení)
- čtení celého textu → text s vynechanými písmeny → text s vynechanými slovy

Čtení v duetu

- Společné čtení s dítětem.

Metoda dublovaného čtení

- u žáků, kteří čtou nepřesně, domýšlejí koncovky, často chybují
- žák čte daný text o slovo zpět za hlasitým čtením pedagoga (rodiče)

Přípravné čtení

- vychází z nutnosti motivovat dítě před vlastní samostatnou hlasitou četbou textu
- nácvičná slova z textu // rozhovor o textu // čtení textu terapeutem // dítě čte samo

Poslouchání textu předčítaného dítětem

- dítě čte nahlas předem domluvený úsek textu
- rodič u něj sedí, aktivně poslouchá a opravuje společně s dítětem špatně přečtená slova

Objasňování neznámých slov

- učitel/ rodič vypíše před vlastním čtením obtížná/ neznámá slova (po prvním čtení to může udělat i žák) → izolované procvičování těchto slov
- založení „kartotéky“ (kartičky k nácviku)

Čtení s kontrolou diktafonu

- dítě čte nahlas, následně slyší totéž z přehrávače
- kontrola čtení i porozumění (nutný zácvik)

Motorické čtení

- metoda v počátku čtení, při zahájení reedukace
- cvičení spolupráce L a P hemisféry, plynulost očních pohybů, druhotně intermodalita a serialita

Jak mohou pomoci rodiče?

- ✚ Číst v době, kdy je D i R v dobrém rozpoložení;
- ✚ výběr knihy konzultovat s učitelem, dbát na vhodnost obsahu, písma, obrázky v knize;
- ✚ vhodné místo ke čtení – pohodlí, světlo (nejlépe u stolu);
- ✚ dopředu si o knize popovídat, nemotivovat ke čtení;
- ✚ využití záložky, ukazovátka;
- ✚ je dobré se s dítětem ve čtení střídat;
- ✚ lze využít čtení v duetu;
- ✚ zpočátku stačí 5 minut, později 10, max. 15 minut četby – každý den!;
- ✚ chybu neovlivňující smysl textu není nutné opravovat;
- ✚ oprava chyby: „Počkej, to nedávalo smysl, nebo ano?“ apod.;
- ✚ při přerušení čtení nechat dítě číst od začátku věty;
- ✚ nechat dítě číst monotónně, časem se to upraví;
- ✚ na konci čtení si s dítětem popovídat o přečteném;
- ✚ zdržet se negativních poznámek, chválit či ocenit úspěch;
- ✚ je dobré dítěti číst – motivace, radost z literatury;
- ✚ starším dětem lze číst knihy, které nezvládnou číst samy (kompenzace nedostatku informací);
- ✚ hrát různé hry spojené se slovy, slovní zásobou, čtením.